

USTAWA

z dnia.....2008 r.

o szczególnych uprawnieniach emerytalnych dla niektórych nauczycieli¹⁾

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1.

1. Ustawa określa:

- 1) warunki nabywania i utraty prawa do emerytur dla niektórych nauczycieli zwanych dalej „emeryturami nauczycielskimi”;
- 2) zasady ustalania wysokości świadczeń;
- 3) zasady postępowania w sprawach o emerytury nauczycielskie;
- 4) zasady wypłaty emerytury nauczycielskiej;
- 5) zasady finansowania emerytur nauczycielskich.

2. Wypłata emerytur nauczycielskich jest gwarantowana przez państwo.

Art. 2.

Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) nauczyciel – nauczycieli, wychowawców i innych pracowników pedagogicznych zatrudnionych w pełnym wymiarze zajęć (czasu pracy) w przedszkolach, szkołach i placówkach wymienionych w art. 1 ust. 1 pkt 1, ust. 2 pkt. 1a pkt 2, lit. a i lit. b ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674 z późn. zm.²⁾) – zwana dalej Kartą Nauczyciela, z wyjątkiem nauczycieli zatrudnionych w przedszkolach niepublicznych;
- 2) organ rentowy – jednostkę organizacyjną Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, właściwą do wydawania decyzji w sprawach świadczeń, określoną w ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 11, poz. 74³⁾);
- 3) uprawniony – osobę mającą ustalone prawo do emerytury nauczycielskiej.

Art. 3.

Prawo do emerytury nauczycielskiej na warunkach i w wysokości określonej w ustawie przysługują nauczycielom zatrudnionym w jednostkach o których mowa w art. 2 pkt 1.

Art.4.

1. Emerytura nauczycielska przysługuje nauczycielom, którzy spełnili łącznie następujące warunki:
 - 1) osiągnęli wiek, o którym mowa w ust. 2;
 - 2) mają okres składkowy i nieskładkowy w rozumieniu ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353, z późn. zm.⁴⁾) – zwana dalej „ustawą o emeryturach i rentach z FUS”- wynoszący 30 lat, w tym 20 lat wykonywania pracy w jednostkach, o których mowa w art.2 pkt.1.

2. Nauczyciel ma prawo do emerytury nauczycielskiej, jeżeli ukończył wiek:
 - a) 55 lat w latach 2009 – 2014,
 - b) 55 lat w przypadku kobiet i 56 lat w przypadku mężczyzn – w latach 2015 – 2016,
 - c) 55 lat w przypadku kobiet i 57 lat w przypadku mężczyzn – w latach 2017 – 2018,
 - d) 55 lat w przypadku kobiet i 58 lat w przypadku mężczyzn – w latach 2019 – 2020,
 - e) 55 lat w przypadku kobiet i 59 lat w przypadku mężczyzn – w latach 2021 – 2022,
 - f) 55 lat w przypadku kobiet i 60 lat w przypadku mężczyzn – w latach 2023 – 2024,
 - g) 56 lat w przypadku kobiet i 61 lat w przypadku mężczyzn – w latach 2025 – 2026,
 - h) 57 lat w przypadku kobiet i 62 lata w przypadku mężczyzn – w latach 2027 – 2028,
 - i) 58 lat w przypadku kobiet i 63 lata w przypadku mężczyzn – w latach 2029 – 2030,
 - j) 59 lat w przypadku kobiet i 64 lata w przypadku mężczyzn – w latach 2031 – 2032.

Art. 5.

1. Emerytura nauczycielska stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury, ustalonej w sposób określony w art. 25 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku 60 lat, ustalone według obowiązujących w dniu zgłoszenia wniosku o przyznanie emerytury nauczycielskiej tablic średniego trwania życia, o których mowa w art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

2. Jeżeli pracownik jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego, przy ustalaniu podstawy obliczenia emerytury, składki na ubezpieczenie emerytalne, zaewidencjonowane na jego koncie w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych, zwanym dalej „Zakładem”, zwiększa się przez pomnożenie wskaźnikiem korygującym 19,52/12,22, stanowiącym stosunek pełnej wysokości składki na ubezpieczenie emerytalne do wysokości zaewidencjonowanej na koncie ubezpieczonego w Zakładzie.

3. Kwota emerytury nauczycielskiej nie może być niższa niż kwota najniższej emerytury, o której mowa w art. 85 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

4. Jeżeli po dniu, od którego przyznano emeryturę nauczycielską, uprawniony podlegał ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, wysokość emerytury nauczycielskiej ulega ponownemu ustaleniu na zasadach określonych w art. 108 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

5. Emerytura nauczycielska podlega waloryzacji na zasadach i w terminach przewidzianych dla waloryzacji świadczeń w art. 88, art. 89 i art. 93 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Art. 6.

Środki na finansowanie emerytur nauczycielskich pochodzą z dotacji budżetu państwa.

Art. 7.

1. Prawo do emerytury nauczycielskiej powstaje z dniem spełnienia warunków wymaganych do nabycia tego prawa.

2. ~~1~~ ^(k) W przypadku pobierania zasiłku chorobowego lub świadczenia rehabilitacyjnego, prawo do emerytury nauczycielskiej powstaje z dniem zaprzestania pobierania tego zasiłku lub świadczenia.

Art. 8.

Prawo do emerytury nauczycielskiej ustaje z dniem:

- 1) poprzedzającym dzień nabycia prawa do emerytury, która jest ustalona decyzją organu rentowego lub innego organu emerytalno-rentowego, określonego w odrębnych przepisach;
- 2) osiągnięcia przez uprawnionego wieku:
 - a. 60 lat – w przypadku kobiet,
 - b. 65 lat – w przypadku mężczyzn– jeżeli uprawniony nie ma prawa do emerytury ustalonego decyzją organu rentowego lub innego organu emerytalno-rentowego, określonego w odrębnych przepisach;
- 3) śmierci uprawnionego.

Art. 9.

1. Prawo do emerytury nauczycielskiej ulega zawieszeniu lub emerytura ta ulega zmniejszeniu na zasadach określonych w art. 103 ust. 3 i art. 104 – 106 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.
2. Prawo do emerytury nauczycielskiej ulega zawieszeniu bez względu na wysokość uzyskiwanego przychodu w razie podjęcia przez uprawnionego pracy w jednostkach, o których mowa w art. 1 Karty Nauczyciela.

Art. 10.

1. W razie śmierci uprawnionego członkom jego rodziny przysługuje renta rodzinna oraz dodatek dla sierot zupełnych na zasadach określonych w art. 65 – 74, art. 76 art. 103 ust. 3, art. 104 – 106 i art. 107a ustawy o emeryturach i rentach z FUS.
2. W razie śmierci osoby, która zgłosiła wniosek o świadczenia określone ustawą, świadczenia należne jej do dnia śmierci wypłaca się małżonkowi, dzieciom, z którymi prowadziła wspólne gospodarstwo domowe, a w przypadku ich braku – małżonkowi i dzieciom, z którymi osoba ta nie prowadziła wspólnego gospodarstwa domowego, a w razie ich braku – innym członkom rodziny uprawnionym do renty rodzinnej lub na których utrzymaniu pozostawała ta osoba.

3. Osoby wymienione w ust. 2 mają prawo do udziału w dalszym prowadzeniu postępowania o świadczenia nieukończonych wskutek śmierci osoby, która o te świadczenia wystąpiła.
4. Roszczenia o wypłatę świadczeń, o których mowa w ust. 2, wygasają po upływie 12 miesięcy od dnia śmierci osoby, której świadczenia przysługiwały, chyba że przed upływem tego okresu zgłoszony zostanie wniosek o dalsze prowadzenie postępowania.

Art. 11.

Do emerytury nauczycielskiej przysługuje dodatek pielęgnacyjny na zasadach i w wysokości określonej w art. 75 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Art. 12.

Osobie, która pokryła koszty pogrzebu po śmierci:

- 1) uprawnionego,
- 2) członka rodziny uprawnionego

– przysługuje zasiłek pogrzebowy na zasadach określonych w art. 77 – 81 i art. 99 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Art. 13.

Postępowanie w sprawie emerytury nauczycielskiej wszczyna się na wniosek nauczyciela zgłoszony bezpośrednio lub za pośrednictwem płatnika składek w organie rentowym.

Art. 14.

1. Decyzję w sprawie emerytury nauczycielskiej wydaje i emeryturę tę wypłaca:

- 1) organ rentowy właściwy ze względu na miejsce zamieszkania pracownika;
- 2) wyznaczony przez Prezesa Zakładu organ rentowy w przypadku pracowników:
 - a) zamieszkałych poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej w państwie, z którym Rzeczpospolitą Polską łączy umowa międzynarodowa w dziedzinie ubezpieczeń społecznych,
 - b) którym przy ustalaniu okresu składkowego i nieskładkowego uwzględniono okresy, o których mowa w art. 8 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- 3) organ rentowy właściwy ze względu na ostatnie miejsce zamieszkania pracownika w Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli pracownik zamieszkuje poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, w państwie, z którym Rzeczpospolitą Polską nie łączy umowa międzynarodowa w dziedzinie ubezpieczeń społecznych.

2. Od decyzji w sprawie emerytury nauczycielskiej przysługuje odwołanie do sądu, na zasadach określonych w art. 83 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, zwanej dalej „ustawą o systemie ubezpieczeń społecznych”.

Art. 15.

1. Emeryturę nauczycielską wypłaca się za miesiąc kalendarzowy w terminach i na zasadach przewidzianych dla wypłaty emerytur określonych w art. 129, art. 130, art. 132 – 135 i art. 137 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

2. Kwotę emerytury nauczycielskiej za niepełny miesiąc ustala się, dzieląc kwotę emerytury przez liczbę dni kalendarzowych w miesiącu, a otrzymaną kwotę mnoży się przez liczbę dni kalendarzowych, za które emerytura przysługuje.

Art. 16

W razie zbiegu prawa do emerytury nauczycielskiej z prawem do renty, uposażenia w stanie spoczynku, zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego lub innego świadczenia o charakterze emerytalnym lub rentowym, ustalonym na podstawie odrębnych ustaw, przysługuje tylko jedno z tych świadczeń – wyższe lub wybrane przez uprawnionego.

Art. 17.

1. W zakresie postępowania w sprawach emerytury nauczycielskiej stosuje się odpowiednio przepisy art. 114 i art. 116 – 128 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

2. W zakresie postępowania w sprawie zwrotu nienależnie pobranej emerytury nauczycielskiej, egzekucji i potrąceń stosuje się odpowiednio przepisy art. 138 – 144 ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz przepisy art. 84 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Art. 18.

W ustawie z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2008 r. Nr 50, poz. 291, Nr 67, poz. 411 i Nr 70, poz. 416) w art. 6 pkt 10c otrzymuje brzmienie:

„10c) ustalonym prawie do emerytury lub renty – rozumie się ustalone prawo do emerytury lub renty z ubezpieczenia albo ustalone prawo do emerytury lub renty na podstawie przepisów emerytalnych lub innych przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym, albo ustalone prawo do emerytury pomostowej na podstawie przepisów o emeryturach pomostowych lub emerytury nauczycielskiej na podstawie ustawy o szczególnych uprawnieniach niektórych nauczycieli, a także ustalone prawo do zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego, przyznanego na podstawie przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz świadczenia o charakterze rentowym z instytucji zagranicznej;”

Art. 20.

Ileokroć w przepisach odrębnych jest mowa o emeryturach należy przez to rozumieć emeryturę nauczycielską.

Art. 21.

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2009 r.

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, ustawę z dnia 6 listopada 2008 o emeryturach pomostowych

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 170, poz. 1218, Nr 220, poz. 1600, z 2007 r. Nr 17, poz. 95, Nr 80, poz. 542, Nr 158, poz. 1103, Nr 102, 689, Nr 176, poz. 1238, Nr 191, poz. 1369, Nr 247, poz. 1821 oraz z 2008 r. Nr 145, poz. 917.

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 17, poz. 95, Nr 21, poz. 125, Nr 112, poz. 769, Nr 115, poz. 791-793 i Nr 176, poz. 1243 oraz z 2008 r. Nr 63, poz. 394 i Nr 67, poz. 411, Nr 141, poz. 888 i Nr 171, poz. 1056.

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 64, poz. 593, Nr 99, poz. 1001, Nr 120, poz. 1252, Nr 121, poz. 1264, Nr 144, poz. 1530, Nr 191, poz. 1954, Nr 210, poz. 2135 i Nr 236, poz. 2355, z 2005 r. Nr 167, poz. 1397 i Nr 169, poz. 1412 i 1421, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711

Uzasadnienie

Obecnie nauczyciele korzystają z prawa do wcześniejszej emerytury przyznawanej bez względu na wiek na mocy art. 88 Karty Nauczyciela. Zgodnie z tym przepisem warunkami uzyskania tej emerytury są:

- trzydziestoletni staż pracy w tym dwudziestoletni okres pracy nauczycielskiej,
- rozwiązanie stosunku pracy.

Pierwszy z tych warunków należy spełnić do końca 2008 roku, natomiast rozwiązanie stosunku pracy może nastąpić po roku 2008.

Zaproponowane w projekcie rozwiązania mają na celu stopniowe wygaszanie tych uprawnień dla niektórych nauczycieli w taki sposób, aby kolejne roczniki mogły skorzystać z prawa do wcześniejszego przejścia na emeryturę przy jednoczesnym stopniowym wydłużaniu okresu ich aktywności zawodowej. Okres wygaszania tych uprawnień wynosiłby 23 lata.

Projekt przewiduje prawo do wcześniejszego przejścia na emeryturę dla niektórych nauczycieli tj. zatrudnionych w pełnym wymiarze zajęć (czasu pracy) w:

- publicznych przedszkolach,
- publicznych i niepublicznych szkołach,
- publicznych szkołach i szkolnych punktach konsultacyjnych przy przedstawicielstwach dyplomatycznych,
- zakładach kształcenia i placówkach doskonalenia nauczycieli.

Prawo do tej emerytury - zwanej w projekcie emeryturą nauczycielską - uzyskaliby nauczyciele, którzy w latach 2009 – 2032 ukończyliby wiek wynoszący 55 – 64 lata, z tym, że wiek ten byłby stopniowo podwyższany.

Po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego (60 lat dla kobiet i 65 dla mężczyzn) osobom tym przysługiwać będzie emerytura na zasadach ogólnych, przewidzianych w zreformowanym systemie emerytalnym.

Wymiar tej emerytury przyjęto taki sam jak wymiar emerytury dla urodzonych po 1948r. (emerytura z ZUS-u) z tym, że przy ustalaniu dalszego trwania życia przyjęto średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku 60 lat, co pozwoliłoby nieco podwyższyć poziom świadczeń osób młodszych niż 60-letnich.

Emerytury te byłyby sfinansowane z budżetu państwa.

Przez okres pobierania emerytury nauczycielskiej członkowie otwartych funduszy emerytalnych zachowaliby swoje członkostwo w tych funduszach, co umożliwiłoby im pełne korzystanie ze świadczeń kapitałowych po przejściu na emeryturę w powszechnym wieku emerytalnym.

Zatrudnienie w czasie pobierania emerytury nauczycielskiej w podmiotach, w których stosuje się Kartę Nauczyciela spowodowałoby wstrzymanie wypłaty świadczenia.

Z uwagi na charakter ustawy, projekt przewiduje pełny katalog świadczeń z ubezpieczenia społecznego przewidziany dla emerytów i członków ich rodzin w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz wszelkie przepisy dotyczące zasad wypłaty świadczeń a także przepisy proceduralne umożliwiające realizację ustawy.

Koszt projektowanych rozwiązań będzie się wahał od 28 mln zł w pierwszym roku obowiązywania ustawy do kilkuset mln zł. rocznie w latach dwudziestych XXI wieku.